

“Mentre siga president no parlaré d'independència amb Pequín”

Ma Ying-jeou, (Hong Kong, 1950) és el president de Taiwan. En aquesta entrevista parla de la manca de democràcia i drets humans a la Xina, i també sobre les relacions entre Taipei i Pequín.

Senyor president, d'ençà que el maig del 2008 va assumir el càrrec, heu establert una estreta relació amb Pequín. Tanmateix, al territori continental de la Xina ara hi ha una onada de repressió, detenen els dissidents i els seus advocats i apallissen els camioners que fan protestes. Encara podeu tractar amistosament amb un règim semblant?

—Estem molt preocupats pel tractament dels drets humans al continent. Des que sóc president, recorde cada any la repressió de la revolta de Tiananmen, el 4 de juny. Quan Liu Xiaobo va rebre el premi Nobel vaig ser un dels nou caps d'estat de tot el món que no solament el van felicitar, sinó que al mateix temps van instar el govern de Pequín a alliberar-lo.

—**Heu reclamat reformes al govern del continent. Què els exigeu, concretament?**

—Durant els darrers trenta anys hem pogut observar grans avanços al territori continental, tant en el desenvolupament de l'economia com en el de la societat. Però sobretot encara hi ha molta manca de llibertat, de democràcia, de legalitat i de drets humans. Havent-se convertit en la segona potència econòmica mundial, cal que la Xina s'adone de les noves responsabilitats al món, cosa que també exigeix reformes en aquests aspectes.

—**Una relació més estreta amb un règim que ha demostrat tanta brutalitat segurament farà créixer la por que els seus compatriotes tenen al continent.**

—Justament per això sempre he dit que l'estat dels drets humans al territori continental defineix la diferència entre els sistemes a tots dos costats de l'estret de Taiwan.

—**Aquest tomb ha perjudicat el diàleg entre Taiwan i la Xina continental?**

—Ens hem concentrat a exigir al govern de Pequín que tracte els dissidents correctament i els deixi més espai per a la llibertat d'expressió, perquè això és part del cor de la nostra societat.

—**Fins ara les bones relacions encara no s'han trobat danyades?**

—Taiwan només pot exercir una certa influència en el continent si totes dues parts es relacionen. De tota manera, al territori continental no es perceben els valors de la democràcia i dels drets humans. Només si en donem exemple adquiriran importància. A l'agost, per exemple, a Taiwan obrirem les portes als estudiants del continent. Llavors no solament podran venir com a estudiants d'intercanvi, sinó també matricular-se com a estudiants completament normals. És clar que d'aquesta manera esperem exercir una certa influència. La pregunta sembla suggerir que com a conseqüència de les violacions dels drets humans hauríem de posar fi a aquest diàleg. Justament això no ens sembla gens intel·ligent.

—**Les relacions amb el continent també es perfilen més estretes en qüestions d'economia. Hi ha vols directes i, des de l'any passat, un acord econòmic important. Si el desenvolupament es manté a aquesta velocitat,**

caldrà una reunificació de Taiwan amb el continent? Potser durant el vostre segon mandat, a què us voleu presentar l'any vinent?

—D'acord amb la Constitució, ens atindrem als principis de no reunificar-nos, no independitzar-nos i no fer ús de la violència. Mentre jo siga president, no parlarem amb el govern de Pequín sobre una reunificació ni sobre una independència tècnica. I tampoc no recorrerem a la violència. Respectarem el consens a què van arribar tots dos països el 1992...

—**...i que diu que només existeix una Xina, però interpretacions diferents de totes dues parts.**

—Aquesta és una política clara, satisfà les expectatives de la majoria de taiwanesos i respon al millor interès de Taiwan.

—**El vostre país ja depèn econòmicament de Pequín i el govern concedeix a moltes empreses del territori continental l'accés a les empreses taiwaneses. No es tracta simplement d'una qüestió de temps fins que caiguen sota el control de Pequín?**

—Des que la Xina s'ha convertit en la segona potència econòmica mundial han canviat moltes coses. D'aquesta manera, la Unió Europea ha substituït els Estats Units com a soci comercial més important de la Xina. I a la inversa, la Xina és el segon soci comercial més important de la UE. Aquests desplaçaments també es poden observar als països veïns de la Xina. El Japó, Corea del Sud i Taiwan —igual com el Vietnam i més estats asiàtics— tenen la Xina com a soci comercial més important. Això no obstant, les relacions econòmiques i comercials entre el territori continental i Taiwan creen una dependència canviant; així, per exemple, arriben encàrrecs de Taiwan, es produeix al continent i el total s'exporta als mercats dels EUA i d'Europa.

—**Tanmateix, hi ha diferències de volum enormes.**

—Naturalment, intentem no establir-nos només al territori continental. Quan jo no era el president del govern, la nostra taxa d'exportació a la Xina era d'un 40%. Avui dia és de menys del 42%. La diferència, doncs, no és tan gran. Intentem dividir els riscos, no posem tots els ous al mateix cistell. Però la Xina continental té el cistell més gran de tots. Per tant, cal que hi posem uns quants ous; seriem estúpids si no ho férem.

—**L'exèrcit fa un paper molt important en la seguretat del vostre país, però encara us proporciona protecció? Pequín té 1.500 missils apuntant a Taiwan i ha augmentat el pressupost militar d'un 12,7% només enguany. Com pot ser compatible aquesta expansió militar amb el treball conjunt pacífic entre ambdues parts?**

—Fa molt de temps que l'exèrcit xinès mostra taxes d'increment de dues xifres. Malgrat tot, Taiwan no pot entrar en una cursa armamentística amb el continent. Tanmateix, no solament defensem el país amb les forces militars, sinó també amb diverses formes de poder tou, és a dir, a través de la cultura, l'economia i el comerç. Amb això pretenem fer entendre al govern de Pequín que l'existència de Taiwan és beneficiosa per a tots dos països.

—**En el vostre discurs de presa possessió va esmentar que els EUA eren l'aliat més important en qüestions de seguretat. Encara ho són?**

—Sí, treballem estretament en qüestions de política de seguretat. Comprem als EUA les armes que Taiwan no pot produir —i volem continuar així. Actualment mirem d'adquirir avions de combat del model F16 C/D, a més de submarins dièsel.

—**El govern de Pequín no intenta expulsar els EUA de les aigües que envolten Taiwan? El darrer any el govern del continent fins i tot va tallar temporalment el contacte militar amb els EUA. Temeu que us aïllen del vostre protector nord-americà?**

—L'any 1982 el govern dels EUA ens va donar les "sis garanties" segons les quals la compra d'armament a Taiwan no té cap termini d'expiració

"Defensem el país amb les forces militars, però també amb diverses formes de poder tou, com ara la cultura, l'economia i el comerç"

i els nord-americans no parlaran amb el territori continental sobre aquesta compra. Durant la visita als EUA del

"Taiwan no pot entrar en una cursa armamentística amb el continent"

cap de govern i de partit pequinès, Hu Jintao, a començament d'any, el president Barack Obama va refermar que els EUA s'atindran a les seues relacions extraoficials amb Taiwan.

—**Tanmateix, en les relacions amb la nova potència mundial, la Xina, la superpotència occidental s'ha debilitat. La Xina és el comprador més important d'emprèstits estatals nord-americans. Encara no ha quedat clar si realment podreu rebre els F16.**

“Quan Liu Xiaobo va rebre el premi Nobel vaig ser un dels nou caps d'estat de tot el món que no solament el van felicitar, sinó que al mateix temps van instar el govern de Pequín a alliberar-lo”

—De la millora de la situació a l'estret de Taiwan se'n beneficien tant la Xina continental com els EUA.

—Malgrat tot, consideràveu necessari recordar l'existència de Taiwan als amics nord-americans,

“Al continent, hi manca llibertat, democràcia i drets humans”

efectuant proves de míssils al mateix temps que tenia lloc la visita del cap d'estat xinès a Washington.

—Les proves sempre són a la mateixa època de l'any. No tenien cap significat.

—Vivim un retrocés cap a l'ordre mundial xinès antic, segons el qual els altres països asiàtics han de complir allò que ordene Pequín?

—Nosaltres ho veiem d'una altra manera. És clar que a la Xina li agradaria expandir la seua influència a Àsia, però amb el creixement de la

força militar de Pequín i el seu poder econòmic també cal que hi cresquen les responsabilitats que la Xina assumeix en la comunitat internacional. Si no, els països veïns es tornaran intranquils i nerviosos. Cosa que, tot siga dit, ja es va demostrar l'any passat...

—...quan a la reunió de països del sud-est asiàtic a Vietnam va fer esclatar una disputa oberta.

—Exactament per això volem millorar la nostra relació amb el continent.

—Temeu que a Pequín hi pugua haver forces que aposten pel gran nacionalisme i puguen amenaçar Taiwan?

—És improbable. Els darrers seixanta anys les nostres relacions han canviat. En primer lloc va arribat la guerra civil i després la dura confrontació de la guerra freda. De llavors ençà, cada vegada hi ha hagut un intercanvi més pacífic. Aquest és un avanç que s'ha aconseguit treballant durament i que totes dues parts valem.

—L'exemple de Taiwan ha demostrat que és possible un desenvolupament democràtic en el món de parla xinesa. Això no obstant, Taiwan té 23 milions de taiwanesos en comparació amb els 1.300 milions de xinesos del continent. Hi haurà mai una democràcia real a la Xina? O els occidentals tenim falses expectatives?

—Realment serà molt difícil d'establir-hi un sistema democràtic completament desenvolupat. Però en la mesura que els habitants puguen obtenir una educació i un estàndard de vida millors, en la mesura que les persones ascendesquen a la classe mitjana, voldran expressar la seua opinió política. Això va passar a Taiwan, als països del sud-est asiàtic o sud-americans i també al món àrab. La Xina s'ha pogut alliberar de la pobresa i ha viscut un creixement econòmic enorme gràcies a les reformes i a haver-se obert al món. Tard o d'hora es mourà en la direcció d'una societat més lliure i democràtica.

Wieland Wagner
Hans Hoyng

Traducció de Blanca Juan